

nyezők, melyek alapfeltételei egy élénk forgalmi életnek.

A keleti háború kitörése óta városunk egy óriási raktárhoz hasonlít. Indóháza, ennek raktárai, sőt maga a város tömve van élelmi és ezel rokon czikkkel. Azt a nyüzsgést, forgást, le- és felrakodást, adást, vevést, látást, futást, azt az örökös zakotást, melynek városunk műhelye, leírni alig lehet, azt látni kell.

Hogy az itteni forgalomról némi fogalmunk lehessen, elég megemlíteni, hogy naponta átlag 3—400 szekér rakodik Románia felé; de a mit egy nap elindítanak a tömösi szoroson keresztül, annál több érkezik vasuton, s a szállítók folytonosan fuvarhírányról panaszokodnak.

Ha az ember végig nézi azokat a hosszú szekér sorokat, a mint Brassóból kiindulnak 5—6 izmos 12 minden szekér előtt, 50—60 szekér egymásután, székelyek, csángók, szászok, románok tarka vegyületekben, azt gondolná, hogy ez a netovábbja a forgalomnak, pedig koránt sem úgy van, a tényleges szükségnek sem felel meg. Bizonyos idegenkedés, egy neme a tartózkodásnak vehető észre fuvarosainkon, pedig a fuvarbér hallatlan magos. Egy méterháza után 18—25 frank között váltakozik, sőt a télen volt eset, midőn 30 frankot is szívesen megadtak a szállítók.

Honnan van tehát fuvarosaink részéről a tartózkodás? A következőkben felelek rá: A mig a czikkok szállítását a keleti vasutj közvetíti, a forgalom zavartalan és rendes. Az akadályok és nehézségek, melyek fuvarosainkat tartózkodásra késztik, a Tömös-predjái határszélén kezdődnek, hol az átjutás nagy nehézségekké jár. Nem egyszer történik meg, hogy 800—1000 megrakott szekér várja az átbocsátást a határszélin várnál, s a fuvarosok, míg rajuk kerül a sor, 5, 6, 7, 8 napig kénytelenek várakozni.

A forgalomnak e nagymérvű összetorlódás ellen általános a panasz, úgy a szállítók, mint a fuvarosok részéről. Gyakran megtörténik, hogy a szekerek megúvnak a sok várakozást, kifognak, ott hagyva portékát, szekeret s haza meennek, mert nem győzik drága pénzén vett szénával több napig tartani lovaikat. Ezen hosszas feltartóztatás oka a predjái román vámhivatalban keresendő. Az alkalmazott személyzet csekély, nem győzi a munkát. Napjában egy pár száz fuvaros utlevelét átvizsgálja, a szekereket megmozdítani, oly feladat, melynek megfelelni a mostani létszám mellett merő képtelenség.

Ebből magyarázható ki egy a fuvarosok idegenkedése, valamint a magas fuvarberek is. Aztán azok a román hivatalnokok nagyon is szeretik a comotizálást; vasár- és ünnepnapokon pl. beszüntetnek minden munkát, lebocsátják a sorompót, jó meleg szobában elpihásznak a napot, a szegény fuvaros várhat künn az isten szabadéja alatt, úgy is hozzá van szokva hideghez, meleghez,

Kormányunk előre számolt a helyzettel, azonkívül, hogy a tömösi vámhivatalnokokat számát fel emelte, intézkedett, hogy a forgalom rendes menete ily személyes tekintetekből meg ne nehezítessék, utasítván a hivatalnokokat, tekintet nélkül az innepnapokra, hivatalaikban helyt állani.

A forgalomnak e nagymérvű növekedése, nem tagadható, egyes osztályoknak szerencsés helymagyarutazni hánál az első emeleten, melyet a művészkedvelő főúr ingyen engedett át.⁽¹⁾

E felszólalás egyedül elég arra, hogy Deák-nak a zene és ének iránti ritka hajlamát s oda irányított komoly törekvést igazolja, hogy nemzetével s szülővárosával a művészetet és ágát megkedveltesse. És ez benne már tanuló korában kitűnt, szép hangjért a Collegiumban az éneklés tanítójának — Cantus Praeses — nevezetett; később többféle hangszeren megtanult játszani; előbb a Conservatoriumnak, aztán a zene-társaságnak legbuzgóbb tagja lett, mint ilyen a kolozsvári nemzeti színpad számára több dalművet fordított, így: 1821-ben Sorel A gnes-t, mely azért nevezetes, hogy a legelső operai előadás volt az új magyar nemzeti színházban. Későbbi fordításai: Raoul, a kék szakálú herceg 3 felvonásban, zenéje Grúdytől; a közkedvességű Bájital és a gyönyörű Alvajáró, melynek szövegét Bócsben, nem lévén magyar betűszedők, maga szedte ki. Mint az énekeskora tagja a nyilvános próbatételek alkalmával párszor énekelte a Fogoly című dalműből Tamást, Széviillai Borbély címűből Figarót; a műkedvelői előadásokon, mindig jelen volt s zenei és színügyben olyat nem kérhettek tőle, mit szíves készséggel teljesített volna. Iratai közt — írja a Pesti Napló necrológ-írója — van egy kész munka a Zeneésztől, Kupa című félig kész szomorójáték és René király leánya című, jámbusokban irt svéd dráma, mely utóbbi előadható s oda is volt általa egykor ígérve H. P. Corneliának. Sajnálom, hogy Erdélyből távollétem s örökösöknek hollété nem tudása miatt a művek további sorsáról nem értesülhettem. A nem rég ily czímen adott színdarab bírálatok nem vettem észre, hogy Deák neve fenforgott volna; azt kell hinnie, hogy az ő műve az előtt pár évvel alatti feledésbe ment s valamelyik örökösénél maig használatlanul hever.

zetet teremtet, bő keresetforrást nyitott, s itt első sorban a fuvarosokat, és az alsóbb néposztályt, mely kézi munkája után él, kell említenünk.

Közvetlen az illetéktől szerzett tapasztalataim után állíthatom, hogy egy négy-öt lovas fuvaros, ha maga jár szekerével, s fáradságot nem kímél, egyszeri útjában Brassótól-Bukarestig és vissza 120—150 frt nyereséget szerezhet. Erre azt mondhatná valaki, hogy lehetetlen, hisz a fuvarosok csakis azon bérre vannak utalva, melyet a betelő szállítással kapnak, minthogy onnan mit sem szállítanak; de a dolog úgy áll, hogy Romániából is megrakodva térnek vissza. [Ugyan mit hozhatnak onnan? Törökbuszt. Nagymennyiségű törökbusz jó Erdélybe Oláhországból. Miért? Azért, hogy mint kész szesz ismét visszavándoroljon. Az orosz hadsereg iszonyú pálinkát fogyasztott el, kivált a télen, szeszgyáraink alig győzték és alig győzik kellő mennyiségben előállítani a szeszt. A mint tudva van, nálunk a mult évben gyenge kukorica termés volt, a szesznek való kukoricát tehát mind Oláhországból szállítják.

Az alsóbb néposztály, a munkás osztály pedig igénybe van véve a fel- és lerakodásnál, pakolásnál, máházaknál, úgy hogy itt a tekintetben igazán lehet panaszkodni munkás kezek hiánya miatt.

Egy további osztály, melyet háború az orosz-török kellemezen érthetett, a posztó, cserge csinálók és a kerekések. A mennyi téli cserge, pokrócz, posztó és szekér az orosz hadsereg számára bevándorolt az őszől kezdve, csak az tudja, ki elejétől mostanig szemtanúja volt e czikkok szállításának. Volt nap, midőn 2—300 szekeret indítottak utnak, valószínűleg az orosz proviant train kiegészítése céljából. Ez iparosok folytonosan munkás kéz hiányról panaszkodnak.

Hogy az árszállítók nyereséggel végzik-e? ez még kétséges. — Nagymennyiségű készletet szereztek be, melynek nagysága, a rendkívüli forgalmi akadályok miatt, — vagy éppen nem, vagy csak megromolva érkezhettek rendeltetése helyére.

Mindenestre a szállítók a legnagyobb esélyeknek, risíciónak vannak kitétve, s hogy a mérleg majd a végén merre billen, azt ők maguk sem tudják jelenleg megmondani.

A társadalom többi osztályára, legalább itt nálunk, a keleti háború számbavehető forgalmi, üzleti vagy kereskedelmi hatást nem gyakorolt.

A HÁBORÚ.

A nemzetközi konferencia összeülése még mindig késik „az éji homályban,” — pedig már létre is jött azon okmány, az orosz-török békeszerződés, mely a konferencia tárgyalásainak anyagát és substratúmat képezi. Létrejött, igen, s ez nem elég, hanem orosz részről még meg is gratulálják érte! Minő keserű satya.

Mig teljesen eldől, hogy lesz-e, avagy nem lesz konferencia, s hol, Berlinben, vagy Baden-Badenben, egy kis szélcsen áll be, mely aligha nem kitörendő viharok előjele. Orosz részről úgy tesznek, mintha binnék, hogy a „szent ügy” csak ugyan be van fejezve. Kezdi megfizetni a Dunát a torpedóktól, hogy újra hajózható legyen. De a kérdés, nem fognak-e ismét oly események lezajlani a Dunán, melyek újból elvonják a kereskedelemtől a folyót?

Az eddig ismert békeponozatok szerint Oroszország némi kedvezményeket tett Anglia érdekeinek. S ma jelenti egy bécsi lap, állítólag jó forrásból, hogy Derby lord oda nyilatkozott volna egy hatalom követe előtt, hogy: „Anglia elismeri (?) a megkötött békét és nem fog oly lépéseket tenni, melyek az európai béke megzavarására alkalmasak.”

Igy igyekezik Oroszország kegyelmi morzsákat Angliának odavetve, azt elvonni a monarchiánkkal való esetleges szövetségtől. Pedig hát Anglia nem volt eddig a „hármás szövetség” tagja, s ha valamely előzékenységet tanusít Oroszországgal, azt első sorban Ausztria-Magyarország érdekei iránt kellene tannositni. Ausztria-Magyarország érdekeit kellene kielégíteni, hogy ezáltal monarchiánkat vonja el az angol szövetségtől. — De nem. Éppen az ellenkezőt cseleksi a muszka hatalom.

Igy meglehet, hogy Anglia jutalmazza lesz azért, hogy nem volt tagja a hármás szövetségnek. Monarchiánk pedig büntetve, mert tagja volt annak.

A bűnhődés már meg van eddig, de biztat a remény, hogy Ausztria-Magyarország megembeleli magát és semmi oly alálakult végleg meg nem tűr, mely ellenkezik érdekeivel.

A békeszerződés határozványai.

London, márcz. 6. A Reuter-ügynökség a békeszerződés következő határozványairól értesül: A bolgár várak hadi sereit, beleértve Sumlát és Várnát is, a porta birtokában maradtak, 50,000 orosz tartja elfoglalva megközelítőleg, 5 éven át Bolgárszágot; ezek a bel-földi militia megalakulták az ország költségén tartatnak s Oláhországon és a Fekete-tenger kikötőin Várnán és Burgáson át lesznek összeköttetésben Oroszországgal. Erzerum és Trapezunt megszállása nincs megemlítve. Oláhország meghatalmaztatik kárpótás és vételezéséért közvetlen

formulázni. Szerbia és Montenegró nem kapnak hadikárpótást. A hercegovinai és boszniai adóhátralekkel elengedtetnek; ez országok jóvedelméből 1880-ig a fölkelés áldozatait, a helyi szükségletek és az osztrák reclamatiók kártalanítatnak. A tengerszorosok a kereskedelmi hajózás előtt szabadok lesznek. Oroszország csak azért kapja meg Dobrudzsát, hogy Bessarabiáért kicserélhesse.

A török persa határkérdés rövid idő alatt szabályoztatik. A 14 nap alatt hitelesítendő szerződés azonnal kötelező. A congressus által való hitelesítés, a capitulatiók és az orosz-török szövetség nem említettnek. Bolgárszág évi adóját orosz, török és bolgár biztosok fogják megállapítani. Hercegovina és Bosznia olyan reformokat kapnak, a miniket az első conferentia elrendelt. Thessalia és Epirus olyan szervezetet kapnak, mint Kréta 1868-ban. Az Athos-hegyi orosz barátok megtartják szabadalmakat. Az oroszok a kiűritést azonnal megkezdik, s egy negyed év alatt bevégzik. Az oroszoknak joguk van Trapezuntban hajóra szállni, s fél évi határidő alatt takarodnak ki Ásiából. A szulnai dunai bizottság jogai érintetlenek maradnak. A porta fölözölítatik a Duna hajózhatóvá tételét saját költségén eszközöltetni.

Az oroszoknak San-Stefanoba vonulásáról a török kormány a következő hivatalos közleményt bocsátá ki:

„Tekintve azt, hogy az angol hajóhad nébny hajója, melyek hosszabb idő óta a Besika-öbölben voltak, a Dardanellakon áthaladt, hogy a Mudania-öbölben békésen horgonyt vessen tekintve továbbá, hogy a császári kormány ez esemény előtt Oroszországgal a fegyverszünetet megkötö, és hogy ez utóbbi ellenséges cél nélkül szintén néhány zászlójának Konstantinápolyba nyomulását kívánta, mivel továbbá az orosz császár egy a szultánhoz intézett táviratban azt kívánta, hogy az orosz hadsereg egy része egyelőre Bojúk-Csekmedsében és Kucsuk Csekmedsében szállásoltassék el; ennél fogva nagytanács hivattot egyet, melyben minden miniszter, valamint az ulemák s a felsőbb polgári és katonai tisztviselők részt vettek. E tanács elhatározá Oroszország követelésének, mely a körülményeknek megfelel, eleget tenni.

E határozat erejénél fogva a császári kormány kiadta a szükséges meghatalmazásokat, hogy ő felsége Miklós nagyherceg és kísérete, mely 1200 személyből áll, tisztjeivel és szolgálóival együtt egyelőre San-Stefanoban vegyen szállást. Az orosz csapatok elszállásolási módja az említett helyeszeren szabályoztatott, s az új demarcationális vonal meg van állapítva. Előleges engedély nélkül senki e vonalat át nem lépheti.”

Táviratok.

Bécs, márcz. 6. A congressus összeült márcz. végén bizonyos; a congressus valószínűleg Berlinben ül össze Gorcsakov korelnöksége alatt. Andrassy gróf pénteken részletesen indokolni fogja a hitelkövetelést; az indoklás azonban nem a Boszniába való bevonulással lesz. A magyar delegátusok holnap este conferenciára gyűlnek össze Andrassy-nál. Monarchiánk csak abban az esetben tartja fen a békét Oroszországgal, ha ez Bolgárszágból visszavonul. Tisza, Széll és Wenckheim ma este 6 órakor meglátogatták Andrassyt.

Cserkaszký herceg.

Bulgária adminisztrációjának szervezője, Cserkaszký Vladimir herceg, kit San-Stefanoban e hó 3-án megütött a halálos guta, 1827. april 13-án született. Mint régi nemes család sarjadéka, nagyon gondos nevelésben részesült. Későbbi kiképzését a moszkvai egyetemeken nyerte, hol különösen a jogi tanulmányokkal foglalkozott. Jellemzi Cserkaszký akkori elveit, hogy akadémiai dissertációjá: „A szabad paraszt a szabad államban” czimet viselt s ebben benne volt azon eszmék magva, melyeket később a parasztek emancipációjára alkalmával érvényre juttatott. Oroszországon kívül talán csodálkozni fognak azon, hogy egy orosz herceg élethossziglan bizonyos demokratikus magatartást tanusít, de itt ez a jelenség természetes. Oroszország már egy-szer Oroszország s társadalmi vagy belpolitikai életére nem alkalmazható az európai zsinór-mérték.

Érdekesen bizonyítja ezt azon nézetek, melyekkel Cserkaszký az orosz aristokratia jogait és kötelességeit magyarázta. A szegény kis nemes-ség, Cserkaszký szerint, nagy szerencsétlenség az államra és társadalomra nézve. A nemes családi hagyomány és magas születés előjogai csak addig bírhatnak czéllal, élelemmel, míg vagyonnal, földbirtokkal vannak összekötve. Cserkaszký se úgy, mint az ugynevezett nagy „paraszt-bizottság” tagja, se Varsóban, Moszkvában és Bulgáriában tett szolgálatait nem fogadott el soha egy garast, s ha Oroszországban keveset ártathatott is a kis nemességnek, annál inkább tönkretette a társadalmi-osztályt Orosz-Lengyelországon.

Cserkaszký herceg, mint minden tösegőkeres moszkvita, szíve mélyből gyűlölte a lengyeleket. A hatvanas évek elején, a lengyel fölkelés idejében, tagja volt azon Varsóban székelő bizottságnak, mely Lengyelországban a jobbágyi visz-

nyokat a nemesség rovására készült átalakítani. Csakugyan hoztak is törvényt, melynek értelmében a paraszt jobbágy telkének birtokosává lett. Az egyházi javakat confiscálták, a legtöbb kolostort elűzték. A socialis és politikai sulypontot az alsóbb néposztályokra akarták fektetni, hogy ezeket azután annál hamarosanban russifikálják. Nem Cserkaszký mult, hogy a dolog nem sikerült, mert ő mindent elkövetett, hogy Varsóban a gátat nem ismerő tett embereit segítse uralomra jutni. Az, hogy a lágy Constantiu nagyherceg Varsóból elhivatott s helyét Berg foglalta el, mig Murawiew Wlínába küldetett, tisztán Cserkaszký műve volt, ki nem restelt Pétervárra fáradni, valahányszor arról volt szó, hogy a moskovitismus diadalt álljon.

Miljutin államtanácsos megbetegedvén s ennek következtében Varsót odahagyván, Cserkaszký is kilépett — társaival együtt — az államszolgálatból s visszatért Moszkvába, hol pártfeleltől rendkívül ünnepeelve, a helyi adminisztratio egyik tényezője lett.

Az ethnographiai kiállítás, melyet a szlavophilek 1867-ben Moszkvában rendeztek, Cserkaszký polgármesterségének idejére esik. Cserkaszký részt vett az ünnepségekben, de kifogásait nem hallgatta el, mikor azt látta, hogy a pauszlavismus hullámai tul csapkodnak az ó-oroszok programján. A vendégeket többnyire saját költségén látta el s kocsi-jait, lovait rendelkezésükre bocsátotta. Moszkva mellett fekvő falusi birtokán különösen azt az ismeretes pártvezért vendégelte meg, kiso-ha egy alkalmat sem mulasztott el arra, hogy az orosz és cseh nemzeti érdekek solidaritását emlegesse.

Egyszer így szólott hozzá Cserkaszký:

„Nagyon csalódtok, ha azt hiszitek, hogy van Oroszországban józanész ember, a ki panszláv államot akarna csinálni Oroszországból, vagy más országból, a mi intervencióknak segélyével.

Mi rokonszenvezünk a hozzánk rokonnépek mindegyikével és ha lehet, segítni fogunk rajtuk, de előtünk Oroszország érdeke a legelső. Hányan vagytok csehek? kérdezte Cserkaszký. Három millió! felelt a prágai pártvezér. — Oroszországban több a herceg és a milliomas, de azért senkinek sem fog eszébe jutni, hogy államunkat azokkal identifikálják.

Mielőtt a szlávok benső szövetségre lépnének, kell, hogy előbb megértsek egymást. Mig a szlávok diplomatiái nyelve a német, mindaddig a panszlavismus nemcsak tévedés, hanem egyszerűsind bűnös merénylet az emberek nyugalma és jóléte ellen.” (A nemes herceg más szóval azt akarta mondani, hogy a panszlavismus csak akkor lesz jogosult, ha minden szláv faj testtel-lelékkel beolvasd Oroszországba.)

A lefolyt évtizedben Cserkaszký több állami reformkérdés megoldásában vett részt. A tervezett adóreformra nézve ismételve kikérték tanácsát, mert a czár herceg önzetlenségében és becsületességében (a legrikább orosz tulajdonokban) feltétlenül bizott. Az orosz-török háború kezdetén Cserkaszký megvált a moszkvai állásától s politikai missióval Miklós nagyhercegre főhadiszállására ment, hol Bulgária adminisztratio lett belőle. Miklós nagyherceg és a trónörökös egyaránt sokat tartottak rá. Cserkaszký herceg még nem töltötte be 60-ik évét; a nagy aranyos pápaszemű, gyér hajú, széles fejű embert kevesen szerették (inkább félték tőle). Missióját azon föltétel alatt fogadta el, hogy az új Bulgária szervezésére való hivatalnok-személyzetet ő maga válogathassa össze tetszése szerint. Hivatalos érintkezéseiben gyér szavu volt s kiméltetlen erőlylyel járt eldolgáiban. Nagy munkaerő vesztett el benne, — s az egyik legkegyetlenebb orosz.

Bolgárszág határai.

Az Agence Havas konstantinápolyi távirata, érdekes részleteket közölt a san-stefáni szerződés azon pontjaiból, melyek megállapítják a leendő Bolgárszág határait.

Az Ag. H. adatai szerint, a bolgár fejedelemség a mostani európai Törökországnak több mint felét foglalná magában; északon a Duna és egy Czernavodától Mangaliáig húzódó vonal képezné határát. Keleten a Fekete-tenger mosná partjait Mangaliától Midiaig, déli határa Midiatól, Drinápoly megkerülésével a Maritza-torkolat közeléig menne, az aegoi tenger partja képezné folytatását, Nyugati határát még nem tudjuk, de miután Monastir is Bolgárszághoz tartoznék, az új orosz vazall-állam meglehetősen közel jutna az adriai tengerhez.

Hozzávetőleges számítás szerint az új fejedelemség 3200—3500 négyezsgömrőföldre fog terjedni; partjait két tenger fogja mosni, az Európába vezető összes keleti vasutak Bulgárián át mennek.

A portának Európában csak két darab területe marad: Konstantinápoly és Drinápoly környéke, mintegy 400 mfd és egy hosszúra nyúló, 3000 négyezsgömrőföldnyi terület, mely magába foglalja Boszniát, Hercegovinát, Albániát, Epirust, Thessaliát, Salonik környékét és Chalkis félszigetét.

A pápa első allocutiója.

A vatikán felhivatalos lapja, az Osservatore Romano, közli azon beszéd szövegét, melyet XIII. Leo a francia katolikus egyetemek küldöttjeihez intézett, s a mely így hangzik:

„Az állatok képviselt katolikus egyetemek vigaszát és reményét képezik az egyháznak. Hogyan lehetne nem csodálni a francia katolikusok nagylelkűségét, kik egy rövid idő alatt oly bámulatos műveket tudtak teremteni? Franciaország így, dacára szerencsétlenségeinek, mindig méltó marad önmagához s bebizonyítja, hogy nem feledte el hivatását. Senki sem tudja Krisztus helytartójánál jobban fölfogni Franciaország fájdalmait, mert ő benne a szentszék mindenha egyik legerebb támaszát találta. Ma elveszte hatalmának egy részét; meggyöngítve a pártok visszavonása által nem adhat szabad folyást nemesszűzének. Pedig mit nem tett ez a Franciaország a szentszékért, mely szerencsétlenségei után is. Neki adta volt már legkitünőbb családjai sarjadékát, merta pápa kis hadserege nagybórra Franciaország fiából állott, s azon pillanattól fogva, midőn ezek nem szolgálhatták többé karddal a pápaság ügyét, Franciaország ezer más módon tanúsította a szentszékhez való ragaszkodását: adományai mindig jelentékeny részét képezik a péterfilónek. Ily nagylelkűség nem maradhat jutalom nélkül. Isten meg fogja jáldani a nemzetet, mely oly nemes áldozatokra képes, s a történelem még szép lapokat fog beírni a „gesta Dei per Francos”-ról.

Ezen boldog jövőnek egyik zálogát látjuk azon egyetemekben, melyeket ti ezen pillanatban előttem képviseltek. Ezek által fognak elterjedni az elmékben azon egészséges tanok, melyek első elemeit képezik a társadalmi jólétnek. Tanárai, kiket a püspökök választanak s kik a hit tisztaságát a tudomány mélységével párosítják, oly kezesztyén nemzedékeket fognak nevelni, a melyek képesek lesznek hitüket megvédeni és annak tiszteletét kívívni. A családok nem fognak habozni s belátandják ezen oktatór jóságát, és a katolikus egyetemek, bár teljesen a hívők alamszűzjéről függök, győzelmesen fogják megállani a versenyt más intézetekkel, a melyek nem csak sokkal nagyobb anyagi eszközökkel, hanem a kormány protectiójával is bírnak. Ezt tapasztaltam személyesen Belgiumban is, midőn ott a szentszékét mint nuntius képviselém. A löweni egyetemnek több hallgatója van, mint a többi egyetemeknek összesen. Ugyanezen siker fogja kísérni a franciaországi katolikus egyetemeiket is. Kivánom ezt számukra, s hogy biztosítva legyen, hatalmam teljében a mindenható istentől a legduasabb áldást kérem működésükre.” (Következik a pápai áldás).

ROMÁN LAP SZEMLE.

A Baritiu György szerkesztése mellett N. Szebenben megjelenő „Observatoriu” című lap előfizetési felhívása megjelenése alkalmával kissé igazságtalanul szólunk a keletkezendő lapról. Igazságtalanul annyiban, mert e lap, megindulása óta, mint örömmel tapasztaljuk, elég tárgyilagosan szól az egyes kérdésekről, s nem követi azon hóbortokat, melyek a „Gaz. Tr.” régebbi számaiban helyet foglaltak. — A fennemlített „Observatoriu” című lap 10 és 11 számában egy czikkosorozat foglaltatik „A dacoromanizmus”-ról. E czikkosorozat a kérdést az 1830-ik évtől kezdve tárgyalja, s a többek között a következőket mondja: „A budapesti és vidéki közlönyök, visszalátva a lefolyt törvényhatósági választásokra, bátran hirdetik az egész világ előtt, hogy a tehetésebb románok csupán azon okból nem lettek kijelölve és megválasztva, mert mint dacoromanok veszélyesek az állam és a magyar nemzetre nézve.

Az 1830-dik évben, mikor a mai Románia némileg szabadabb állásba jutott ezemben a török hatalommal, másrésről pedig a bécsi udvar ösztönzésére a román fátalság nagyobb mérvben kezdte látogatni a felsőbb iskolákat, Magyarországon hangzott a vád, hogy a románok orosz barátok.

Oroszországban kitört a forradalom, amennyiben a lengyelek fellázadtak, akkor azután igyekeztek bebizonyítani, hogy az erdélyi oláhok egy új Hora-féle lázadást terveznek. Nehány év múlva a szigorú vizsgálat kiderítette a hir alaptalanságát, de mintegy 10 évig fenntartá magát a vád, hogy a románok russophilek.

Az 1845-ik évtől kezdve megváltozott a tétel, s ez időtől datálódik a dacoromanizmus felszínre kerülése.

Mert önértetesen követelt jogokat a nép, mert küzdött nemzeti léte mellett, elnevezték dacoromanizmusnak a végzet.

Schmerling miniszterségének ideje alatt az internationalis viszonyok Bécs és Bukarest között feszülteké lévén, annyira ment a dolog, hogy némelyek már azon eszmével is foglalkoztak, hogy ne engedessék meg a monarchia román nemzetiségű lakói számára az ulevélek kiadása Románia felé, nehogy onnan „megmérgezett” eszmékkel térjenek vissza.

Az intéző férfiak azonban belátták, hogy való-ságos szegény egy 37 milliólakossal bíró monarchiának, mely a szaronyok száz ezreire támaszkodik, fölni egy oly kis nemzet képzelt, de a való-ságban nem is létező, csak ráfogott ábrándjaitól.

1867-től kezdve a helyzet megváltozott. Nem történt egyetlen egy változás is vagy kinevezés román nemzetiségű förfiúnak, hogy fel ne lett volna állítva e kérdés: vajjon nem dacoroman-e?

Ha valamelyik román tanintézetet látogatott, ha tagja volt valamely román együletnek, ha román irodalommal foglalkozott és román újságo-

(93) (1—2)

Haszonbér.

Sajó-Udvarhelyt a 29 telek-könyvszerinti birtok: szántó 158 hold 1044 ö, kaszáló 93 hold 1482 ö, legelő egy tagban 53 hold 484 ö, néhány Curialistákkal és korcsmajoggal, **április 1-sőjén kezdőleg** haszonbérbe adó, esetleg pedig, kevés részletek kivételével, erdejével együtt igen jutányos feltételek mellett eladó örökre. Értekezhetni ott helyben Balog Mihály tulajdonossal.

(90)

(3—3)

Alsó-Fehérmegyében,
Alsó-Gáldon,

a tövisi vasúti állomástól
fél órányira **2000 — két-**
ezer veder

ó és újbör
eladó.

Ertekezhetni helyt a tulajdonossal.

Eladó gyógyszer-tár.

Hajdúmege, székfővárosában, Balmaz-Ujvárosban, a jó forgalmú **gyógyszer-tár,** csinosan és szilárd anyagból épült kényelmes **lakkkal** együtt, szabadkészből **eladó.** Értekezhetni ez iránt **Liszka Ferenc** tulajdonossal. (69) (5—5)

(91)

(3—3)

A kalotaszegi takarékpénztár

évi rendes közgyűlése,

1878. év márczius-hó 17. d. u. 3 órakor

a kalotaszegi Casinó nagytermében

FOG MEGTARTATNI,

melyre a t. részvényesek ezennel meghívattak.

TÁRGYAK:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Az 1877. évi mérleg bemutatása és megbirálása.
3. Nyeremény felosztás.
4. Az igazgató bizottmány megújítása.
5. Indítványok.

Az igazgatóság.

Matico-készítmények Grimault és társa gyógyszerészek-től

(58)

Párisban.

(3—*)

E készítmények kétféle alakban vannak, t. i. mint matico-befecskendés és matico-millyék. A párisi orvosok 12 év óta matico-befecskendéseket rendelnek, mert ezek ép oly gyorsan mint biztosan hatnak és soha sincs ártalmas következményük. A növényi matico-millyék Grimault és társától Párisban gyorsan hatnak, nem terbelik a gyomrot, a lemezük gabona tápszerből készül, csak a gyomorban olvad fel, a üszeköt-tetéshez hozza a gyógyszert a hűdcsatornákkal.

Haszonbéri hirdetés.

A kolozsvári ev. ref. Főtanodának Kolozsmegyében Gyerő-Vásárhely köz-
ségben lévő minden belső ingatlanai, szép kiltású és jó urilakkal, szükséges
mellék- és gazdasági épületekkel, — künn a határon 330 hold tagosított szántó,
kaszáló, legelő helyei, 327 hold területén erdőbéli legelővel; — továbbá Pányik
község határára 117 hold szénatermő — mezeli és erdőbéli legelő helyei, — a
mindkét községbeli vadászati s arányosított kocsomajoggal együtt, — **idei**
április 24-től kezdve hat évre közárverés útján haszonbérbe adatnak; —
a kikiltási ár 1650 ft. — (88) (2—2)

Az árverezés folyó mártius-hó 11-kén délután 3 órakor fog
megtartatni, bel-farkasutczában 13. számú pénztárnoki szálláson, — hol a
feltételek addig is megtekinthetők. —

Az árverezés kezdetének kijelölt idejéig, zárt ajánlatok is elfogadhatnak,
az illető 10% bántépénzzel ellátva. —
Jelzett birtokok örök áron is eladók.

Stein János

könyvkereskedésébe Kolozsvárt
épen most érkezett:

KOSSUTH LAJOS

nagy hazánkfia felette jóltalált
életnagyságú arczképe.

(Nagy mellkép)

a legujabb eredeti felvétel után
gyönyörű olajnyomatban.

Aranyozott széles kerettel együtt

Ára 25 ft.

Vidékre csomagolással 26 ft.

Ugyanott kapkato

DEÁK FERENCZ

olajnyomatú élethű arczképe,

(mellkép.)

a legdiszesebben kiállított széles
aranyozott (barock) keretben.

A nagy hazafi által a buda-
pesti árvaház javára el árusításra
engedélyezett felvétel.

Ára 35 ft.

Vidékre csomagolással 36 ft.

SÁRGA KRISTÓF

fehernemű és vászon raktára Kolozsvárt, bel-középuteza
(kisegítő alatt.)

Van szerencsém tisztelettel tudatni n. érd. vevőimmel, hogy raktáromat
mely több idő óta fennáll, egész ujjan rendeztem és n. érd. vevőim
előnyére áruimat tetemesen bővítettem, s legnagyobb választékban
kaphatók:

Férfi fehér-íngék, chifon, creton és madepolán szöv-
etből, sima himzett és redős gallérral, vagy a nélkül
85 krtól, 3 frt 50 krig.

Férfi színes-íngék, angol oxford, creton és madepolán
szövetből 100 különböző mintára, jó színtartó 80 krtól,
2 frt 60-ig.

Férfi alsó-nadrágok (gatyák) mindennemű szabású, leg-
jobb len és pamut vászonból 70 krtól, 2 frt 50-ig.

Férfi legujabb gallérok és készleők 4 rétt legjobb chifon
szövetből párja 40 kr.

Férfi színes-szélű selyem, — len és pamut zsebkendők szegve
6 darab egy kötegben 60 krtól, 15 frtig.

Valódi len fehérzsebkendők 6 darab egy kötegben 1 frt
50 krtól 7 frtig. (67) (6—*)

Legujab szerkezetű esőernyők 1 frt 60-tól 15 frtig.

Férfi és színes harisnyák, len, pamut és selyemből, párja
15 krtól 1 frt 50-ig.

Legujabb nyakkendők, kesztyűk, nadrágtartók, harisnya
kötők, órasínorok sat. legjutányosabb árban.

Női íngék len és pamut vászonból, sima, himzet vagy re-
dős, 1 frtől, 5 frtig.

Női háló relik 1 frtől 5 frtig, főkötők len és chifon vá-
szonból 40 krtól 80-ig.

Női alsó-szoknyák és nadrágok 90 krtól 7 frtig.

Mindenféle len és pamut vászon,

fehér és színes asztalnemű,

szín-tartó

creton, oxford és madepolán

színes íngszövetek

1000 különböző mintára 24 krtól 52 krig.

100 különböző fajtájú chifon, creton és madepolán fehér íng-
szövetek 80, 155 és 170 centiméter széles, 22 krtól 70 krig,

Sima, himzett és redős

len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 frtig.

Len és chifon himzett stráfok és betétek, kötő, varró, himző-
pamutok és czárnák, ujjon szülöttek részére főkötők,
relik és takarók sat.

Továbbá elvállalok kiházasítás, vagy magán szükségére ki-
vánt fehéreneműek pontos elkészítését; kitűnő szabás és
jó összeállításra legnagyobb figyelem van fordítva.

Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjahossza papir szeleten pontos mértéke
beküldése mellett saját felelőségemre azonnal teljesítek, mely esetben árat
és fajtáját meghatározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégítő az érte fizetett üsszeget vissza
szolgálom, vagy másokkal kívánatra kicserélem.

Legfőbb törekvésem n. é. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt megtartani
alázatos szolgálja:

Sárga Kristóf.

STEIN JÁNOS

m. k. egyetemi könyvnyomdász Kolozsvárt,

ajánlja a kolozsvári ev. ref. főtanodának, általa már évtizedeken át kezelt

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁJÁT,

a melynek helyiségei a legutóbbi időben tetemesen megbővitve és a munka eszközei a kor igényeinek megfelelőleg, tökéletesítve és szaporítva vannak.

A használandó betűk a jelenleg divó legmodernebb minták szerint öntve, a könyomdát kitűnő metsző kezeli. A nyomdai munkák kiállításához szükségelt anyagok a legjobb és legolcsóbb forrásokból erednek.

PAPÍR GYARI ÁRBAN SZAMITTATIK.

Munkát minden időben, még éjjel is elvállal és a leggyorsabban s a legjutányosabban eszközöl.

A gépek elegendősége, valamint a munkaerők teljes száma teszi lehetővé, hogy minden

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI MUNKÁT

határozott időre, tisztán, ízléssel s oly olcsó árban képes előállítani, hogy e nemből bármely hazai nyomdával versenyezhet.

Mindennemű és nyelvű könyvek, bármiféle rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, névjegyek, meghívó-jegyek, tánczrendek, gyógyszer-tári-jelzetek, bor-, rozsolis- és más vignettek, újévi és más alkalmi üdvözlések, baromutlevelek, vásárcédulák, hirdetésmények, bármely nagyságu falragaszok, szóval minden e szakba vágó munkák ízletes kiállítását elvállalja.

Különösen a kir. törvényszékek, megyei- s városi hatóságok és a községi előljárásságok figyelmét bátor arra felhívni, hogy a hivatali szükség-
letekre megkívántató nyomtatványok gyors kiállítására s legolcsóbb árszámítására különös súlyt fektet.

Előleges költségvetéssel is készséggel szolgál, a gyakrabban előforduló s törvényszerű mintázatok birtokában lévén.

A gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló 1877. XX. t. czikk életbeléptetése tárgyában a m. kir. belügyminister ur által az

arvaszékek részére kibocsátott ügyrendben előforduló nyomtatványokból —
melyekből készletet tart — kismennyiségben konoz számra is jutányos árban szolgál.